

Tydzień Akcji Lokalnych o wymiarze globalnym

Drodzy Nauczyciele i drogie Nauczycielki !

Polska Akcja Humanitarna zaprasza Was do obchodów **Tygodnia Edukacji Globalnej**, który przypada w dniach 14-20 listopada i skorzystania z propozycji, przygotowanych przez szkoły biorące udział w trzyletnim projekcie „Szkoła globalna działa lokalnie” wraz ze szkołami z Malty, Austrii, Czech i Słowacji.

Wszystkie zaproponowane działania dotyczą kwestii, które są bardzo ważne dla każdego i każdej z nas: zmian klimatycznych, kwestiami środowiskowymi, konsumpcją i relacjami handlowym. Istotne jest to, że wiele z przedstawionych poniżej akcji zająć się tematycznie z przedmiotami, których wielu z Was uczy na co dzień, i pozwoli uczniom i uczennicom spojrzeć z innej strony na swoją rolę jako odpowiedzialnego obywatela/ki, zarówno na poziomie lokalnym jak i globalnym. Akcje te również łatwo połączyć z innymi działaniami, które być może zostały zaplanowane w Waszych szkołach/ społecznościach lokalnych w najbliższych miesiącach w ramach zbliżających się dni tematycznych, które znajdziecie w trzeciej kolumnie poniższej tabeli. Możecie wziąć udział w jednej lub kilku akcjach zaproponowanych poniżej.

Każda z zaproponowanych akcji ma nieco inną formę, jednak staraliśmy się zachować podobny układ opisu akcji. Zachęcamy do tego, by przed dokonaniem wyboru zapoznać się z każdą z nich – każda jest interesująca i każda wymaga innego poziomu zaangażowania. Niektóre z nich mogą zostać podzielone na dwa lub więcej dni – w zależności od potrzeb szkoły.

Ponieważ wszystkie akcje zakładają aktywny udział młodzieży zarówno na etapie planowania, jak i realizacji, warto w wybór akcji zaangażować uczniów i uczennice. Młodzież z pewnością doceni ten gest, jak również, czując że jest odpowiedzialna za część całości, chętnie zaangażuje się w przygotowania.

Zaproponowane działania są jedynie propozycjami. Można je adaptować do potrzeb planowanej przez Was innej szkolnej imprezy.

Gorąco zachęcamy również, by **rezultaty badań poczynionych w ramach akcji lub działań prezentować w gronie szerszym niż szkoła**, na przykład w lokalnym ośrodku kultury lub zaprzyjaźnionej kawiarni, która jest społecznie zaangażowana – a może taką się stanie dzięki wydarzeniom proponowanym przez szkoły? Warto również do działań zaprosić przedstawicieli społeczności lokalnych, którymi mogą być zaprzyjaźnione organizacje pozarządowe zajmujące się tematyką zrównoważonego rozwoju albo Sprawiedliwym Handlem i żywnością lokalną, przedstawiciele Urzędu Miasta, np. Wydziału Środowiska, Spraw Społecznych, Edukacji, sąsiedzi i rodzina.

Zależy nam również na tym, by akcje były jak najlepiej udokumentowane – może lokalna prasa będzie zainteresowana opisaniem wydarzenia? Warto dziennikarzom wspomnieć, że **w tym samym czasie w takiej samej akcji biorą udział inne szkoły w Europie**

Data	GLOBAL ACTION WEEK	Inne dni z Kalendarza Humanitarnego
14-20 listopada	Kwestionariusz Etycznej Konsumpcji	14 – 20 Listopada: Tydzień Edukacji Globalnej (TEG) 16 listopada: Światowy Dzień Tolerancji
14-20 listopada	Wyłącz światło – włącz myślenie!	14 – 20 Listopada: Tydzień Edukacji Globalnej (TEG) 16 listopada: Światowy Dzień Tolerancji
14-20 listopada	Audyt Energetyczny w Twojej Szkole	14 – 20 Listopada: Tydzień Edukacji Globalnej (TEG) 16 listopada: Światowy Dzień Tolerancji
14-20 listopada 28 listopada – 2 grudnia	Korki a energia	14 – 20 Listopada: Tydzień Edukacji Globalnej (TEG) 16 listopada: Światowy Dzień Tolerancji

Już wybraliście akcję? Kapitalnie! Teraz wystarczy wysłać wypełniony formularz zgłoszeniowy (stanowi załącznik do maila) na adres anna.okinczyc@pah.org.pl, by akcja została wpisana w rejestr akcji międzynarodowych! Również na ten adres można kierować wszelkie pytania i wątpliwości dotyczące realizacji akcji międzynarodowej.

[Termin nadsyłania formularzy mija 12 listopada 2011!](#)

Kwestionariusz Etycznej Konsumpcji

Wprowadzenie

To działanie zachęca młodzież do zorientowania się, jakie wzorce etycznej konsumpcji funkcjonują w ich społeczności szkolnej i lokalnej. Na podstawie kwestionariusza uczniowie i uczennice przeprowadzają wywiady z rówieśnikami, domownikami, nauczycielami i/lub innymi osobami mieszkającymi w pobliżu ich szkół. Jest to "nauka poprzez działanie", która pozwoli im stopniowo odkrywać, w jaki sposób mogą zmienić swoje zachowania jako konsumenci tak, by pomóc w poprawie sytuacji mieszkańców i mieszanek krajów globalnego Południa, przyczyniając się do bardziej sprawiedliwych relacji handlowych.

Przygotowania

Po pierwsze: Do realizacji tej akcji niezbędne będzie wcześniejsze stworzenie lub zaadaptowanie znajdującego się poniżej kwestionariusza z pytaniami dotyczącymi etycznej konsumpcji.

Po drugie: W przypadku, gdy Twoi uczniowie i uczennice nie mieli jeszcze styczności z tematyką etycznej konsumpcji, rozpocznij działanie od wprowadzenia tematu - może na przykład dotyczyć Sprawiedliwego Handlu lub bazować na filmie „Historia rzeczy” (poniżej znajdziesz odpowiednie linki). Celem lekcji powinno być uświadomienie uczniom i uczennicom czym jest etyczna konsumpcja, oraz w jaki sposób nasze decyzje konsumenckie wpływają na ludzi żyjących w krajach globalnego Południa (tj. w najbiedniejszych krajach świata).

Uwaga: W Internecie możesz znaleźć wiele schematów lekcji lub zadań związanych z tym tematem. Możesz również skontaktować się z zespołem realizującym program Szkoła Globalna działając lokalnie wysyłając maila na adres Anna.okinczyc@pah.org.pl lub Olga.mielnikiewicz@pah.org.pl z prośbą o wsparcie w rozbudowaniu lekcji – chętnie pomożemy!

Po trzecie: Zastanów się nad liczebnością grup, na które podzielisz swoich uczniów i uczennice oraz nad tym, ile wywiadów przeprowadzi każda grupa. Sugerujemy, żeby były to grupy trzyosobowe oraz żeby każda z nich przeprowadziła pięć wywiadów – ale oczywiście może ich być więcej!

Po czwarte: Zaprosz lokalną organizację pozarządową zajmującą się ekologią i/lub zrównoważonym rozwojem, stowarzyszenie lub grupę osób, które w Twojej okolicy organizują wymienialnię ubrań, zaprzyjaźnione szkoły, rodziców i lokalnych partnerów projektowych! Im więcej ludzi, do których dotrzesz z przesłaniem, tym lepiej! Poinformuj media o planowanej akcji.

Po piąte: Zaplanuj z młodzieżą spotkanie, na którym przekażesz społeczności lokalnej wyniki badania przeprowadzonego przez uczniów – warto połączyć takie spotkanie z projekcją filmu „Historia rzeczy”, która z pewnością przyciągnie widzów. Może zorganizujecie w Szkole również wymiennalnię ubrań (tzw. „szafing”)?

Po szóste: Zadbajcie o promocję wydarzenia!

Potrzebne/przydatne materiały

- Film “Historia rzeczy” (do ściągnięcia na stronie www.ziemianarozdrozu.pl) i materiały edukacyjne do filmu (<http://www.storyofstuff.org/pdfs/reading%20guide.pdf>, w j. angielskim)
- Kwestionariusz Etycznej Konsumpcji w odpowiedniej ilości kopii
- Materiały rękodzielnicze lub sprzęt do prezentacji wyników przez uczniów i uczennice
- Aparat fotograficzny – do dokumentowania akcji

Realizacja zadania

Wspólnie z młodzieżą **przedyskutuj** zaproponowany poniżej Kwestionariusz Etycznej Konsumpcji, wyjaśnijcie wszelkie niejasności i jeśli chcecie dodajcie swoje pytania. Uczniowie dzielą się na grupy 3-osobowe, w których będą realizować wywiady. Ustalcie grupy, z jakimi będziecie przeprowadzać wywiady – ze względu na późniejsze opracowanie wyników warto, by dana grupa młodzieży zajęła się konkretną grupą docelową, np. kadra pedagogiczna, koledzy i koleżanki ze szkoły, sprzedawcy i właściciele okolicznych sklepów, przechodnie w podziale na grupy (np. młodzież i osoby dorosłe). Każda grupa przeprowadza co najmniej pięć wywiadów.

Praca w grupach wymaga podziału na role - kto będzie przeprowadzać wywiad? Kto będzie notował odpowiedzi osób badanych? Jakie będzie zadanie trzeciej osoby w zespole? Czy będzie typowała i namawiała kolejne osoby, którym można zadać pytania, czy może jego/jej rolą będzie podsumowanie pracy i stworzenie raportu lub dokumentacja badania?

Pamiętaj, że jeśli zdjęcia mają być wykorzystane na stronie internetowej lub w innych źródłach, osoba fotografowana powinna wyrazić na to pisemną zgodę, podpisując stosowne oświadczenie.

Kiedy grupy są już odpowiednio wyposażone i przygotowane, nadszedł czas na realizację działania. Młodzież może zacząć od zadawania pytań w szkole podczas przerw, rozmawiając z kolegami i koleżankami oraz nauczycielami i nauczycielkami, po lekcjach wychodząc na ulice, gdzie można rozmawiać z przechodniami, a wieczorem w domu – z członkami rodziny (jest to już praca indywidualna, nie grupowa).

Po zebraniu informacji, zadaniem uczniów i uczennic będzie **przygotowanie sprawozdania z badania** – każda grupa raportuje, jakie wnioski wyciągnęła po przeanalizowaniu wywiadów. W grupie podzielą się doświadczeniami z związanymi z przeprowadzaniem wywiadów. Czy było im trudno prosić innych o odpowiedzi na pytania? Czy odpowiedzi były zaskakujące? Czy wydarzyło się coś szczególnego podczas wykonywania tego zadania?

Tydzień akcji lokalnych: AKCJA II

Wyłącz światło – włącz myślenie!

Wprowadzenie

Energia jest blisko powiązana z dzisiejszymi globalnymi wyzwaniami, przed którymi stoi świat – bezpieczeństwo żywnościowe, rozwój społeczny i eliminacja głodu, degradacja środowiska, zmiany klimatyczne i wiele innych zjawisk zależy od dostępu do energii i źródeł jej pochodzenia. Wyłącz elektryczność (lub choćby oświetlenie) w swojej szkole / klasie na godzinę lub nawet na cały dzień szkolny pomiędzy 14 a 20 listopada 2011 lub później i poświęć czas aktywności związanej ze zrównoważonym rozwojem i zmianami klimatycznymi poprzez zorganizowanie kilku/kilkunastu stacji, na których osoby uczestniczące w akcji będą miały poznać lub doświadczyć rzeczywistość krajów Południa! Akcja **Wyłącz światło – włącz myślenie!** ma na celu wysłanie mocnego komunikatu: **TAK, SAMI MOŻEMY ZACZĄĆ DZIAŁAĆ!**

Przygotowania

Po pierwsze: Porozmawiaj z dyrekcją szkoły i poproś o pozwolenie na wyłączenie światła i komputerów na jedną godzinę lub nawet na cały dzień, w którym będziecie realizować akcję. W akcji może wziąć udział cała szkoła, do czego zachęcamy, lub poszczególne klasy.

Po drugie: Przedyskutuj z uczniami i uczennicami, z którymi będziesz przygotowywać akcję to, co już wiesz na temat zmian klimatycznych; może potrzebne będzie podsumowanie/ wprowadzenie? Jako punkt wyjścia do dyskusji proponujemy clip Oxfam pt. „Face the music”.

Po trzecie: Zaplanuj z młodzieżą zadania, które chcecie zorganizować podczas akcji na konkretnych stacjach. Poniżej proponujemy niektóre z możliwych zadań, których celem jest zaangażowanie uczniów i uczennic w zdobywanie wiedzy i doświadczanie nowych umiejętności.

Stacja w tym przypadku oznacza stanowisko, na którym będzie można wykonać dane zadanie. W zależności od tego, ile klas weźmie udział w akcji, trzeba przygotować odpowiednią ilość miejsca – niektóre z zaproponowanych poniżej zadań mogą zająć przestrzeń nawet jednej klasy. Zadaniem osób odwiedzających, najlepiej w grupach kilkuosobowych, jest przechodzenie od stacji do stacji i zdobywanie kolejnych umiejętności lub wiedzy.

Po czwarte: Zastanówcie się wspólnie, którzy uczniowie i uczennice zajmą się którą stacją. Do tych osób należeć będzie zorganizowanie odpowiednich materiałów i zaaranżowanie stacji oraz przygotowanie się merytoryczne, tak by członkowie każdej grupy nie tylko wykonał zadanie, ale również dowiedzieli się czegoś na dany temat. Może znacie organizację pozarządową, która chciałaby zaaranżować jedną ze stacji? Warto się zorientować, czy istnieje taka możliwość!

Po piąte: Zaproście lokalną organizację pozarządową zajmującą się ekologią i/lub zrównoważonym rozwojem, zaprzyjaźnione szkoły, rodziców i innych przedstawicieli społeczności lokalnej! Im więcej ludzi, do których dotrzesz z przesłaniem, tym lepiej!

Po szóste: Zadbajcie o promocję wydarzenia! Zaproście na wydarzenia również media.

Potrzebne/przydatne materiały

- Klip Oxfam "Face the music": <http://www.youtube.com/watch?v=ghfirMLNfNA>
- Aparat fotograficzny do dokumentacji
- W zależności od stacji, które będziecie przygotowywać, będą potrzebne bardzo różne przybory – w opisie każdej stacji znajduje się ich lista.

Realizacja zadania

Każda „stacja” powinna mieć swojego opiekuna lub opiekunkę, szczególnie te, które zajmują przestrzeń całej klasy. Opiekun/ka prezentuje każdej grupie, na czym polega zadanie, dba o to, by było realizowane poprawnie i wyjaśnia ewentualne wątpliwości. Tę rolę mogą pełnić zarówno przedstawiciele/ki kadry pedagogicznej jak i młodzież. Może lokalne organizacje pozarządowe będą zainteresowane poprowadzeniem takiej stacji?

Poniżej znajdziesz listę możliwych zadań do zrealizowania z uczniami i uczennicami podczas akcji **Wyłącz światło – włącz myślenie!** Możecie również zaproponować własne stacje z zadaniami; nie zapominajcie jednak o tym, że zadania powinny być związane tematycznie z przeciwdziałaniem zmianom klimatycznym, promocją sprawiedliwych relacji handlowych między Północą a Południem lub sytuacją mieszkańców krajów globalnego Południa.

Możesz przygotować symboliczne nagrody dla grup, które zrealizują całą trasę.

Serdeczne podziękowania za pomysł akcji należą się Dagmar Versnak, nauczycielce w szkole PTS w Graz, Austria. Dagmar bierze udział w projekcie „Szkoła Globalna działa lokalnie!”.

Stacja 1: Petycja Klimatyczna

Weź udział wraz z uczniami i uczennicami w krajowej lub międzynarodowej petycji mającej na celu wezwanie do przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Możecie stworzyć petycję sami, np. pisząc do Urzędu Miasta wniosek o rozbudowę sieci ścieżek rowerowych (osoby jeżdżące na rowerze nie emitują CO₂, w związku z czym nie przyczyniają się do emisji gazów cieplarnianych). Wzór petycji możecie znaleźć np. tutaj:

<http://e-activist.com/ea-campaign/clientcampaign.do?ea.client.id=142&ea.campaign.id=4195>

Potrzebne będą: przetłumaczona i wydrukowana petycja w kilku egzemplarzach, długopisy, adresat (do kogo chcecie wysłać tę petycję? Kto może być władny, by wprowadzić zmianę w pożądanym przez Was kierunku?)

Stacja 2: Klimatyczne Bingo

Przygotuj wraz z uczniami i uczennicami "Klimatyczne Bingo". Na stronie <http://wildbc.org/publications-resources/climatechange/climate-change-bingo.pdf> znajdziesz przykładowe Bingo.

Zadaniem osób odwiedzających stację jest znalezienie co najmniej jednej osoby, która odpowie twierdząco na zadane pytanie i podpisze się imieniem w rubryce. Ilość rubryk na arkuszu nie powinna być duża – maks. 9 pól, tak by odwiedzający mieli szansę na znalezienie odpowiedniej ilości osób.

Jak wygląda Bingo? Może wyglądać tak:

Rzeczy, które już robimy. Znajdź kogoś kto...		
Gasi światło kiedy opuszcza pokój	Gasi monitor i komputer gdy ich nie używa	Zasadził już drzewo
Bierze krótki prysznic zamiast kąpieli w wannie aby zaoszczędzić wodę i elektryczność	Zamiast jechać samochodem do pracy/szkoły, idzie pieszo lub jeździ na rowerze, lub deskorolce, by nie emitować CO2	...
...

Potrzebne będą: skserowane kartki z bingo, długopisy

Stacja 3: Obraz malowany przez wszystkich uczniów

Wszyscy odwiedzający stację malują wspólny ogromny obraz związany z tematem. W tym celu warto „wytapetować” ścianę papierem pakowym lub kartkami do flipczartu oraz zapewnić dostęp do farb, pisaków oraz spray’ów. Można nadać obrazowi tytuł, np. „Współzależności globalne”, tak by wszyscy twórcy malowali „na temat”. Pamiętaj o zabezpieczeniu podłogi i najbliższej okolicy przed zachlapaniem!

Potrzebne będą: pisaki, markery, kredki, farby, pędzle, spraye, kartki flipczart lub arkusze papieru pakowego, cerata/ folia na zabezpieczenie podłogi i ścian

Stacja 4: Detektywi Energetyczni

Na tej stacji odwiedzający zastanowią się, jak można oszczędzać energię w szkole? Każda grupa/ osoba (w przypadku rodziców i innych gości) zapisze na tablicy lub arkuszy papieru pakowego powieszzonego na ścianie 1 – 3 pomysły. Pomysły nie mogą się powtarzać! Zostaną przedstawione dyrekcji szkoły z prośbą, by zostały wprowadzone w życie, co

odbędzie się z korzyścią zarówno dla budżetu szkoły, jak i poprawy sytuacji mieszkańców krajów globalnego Południa.

Potrzebne będą: flipczart/ papier pakowy, markery

Stacja 5: Poemat o Zmianach Klimatycznych

Przygotuj jedno stanowisko, gdzie odwiedzający posiadający zacięcie poetyckie mogą tworzyć wiersze na temat zmian klimatycznych, sytuacji mieszkańców globalnego Południa itp. Można również napisać wspólny poemat, gdy kolejna grupa dodaje dwa wersy do poprzednio zapisanych.

Potrzebne będą: kartki papieru, długopisy

Stacja 6: Żarówka na Mapie

Przygotuj mapy świata i wyselekcjonuj pięć lub więcej krajów, na przykładzie których chcesz pokazać różnice w zużyciu energii. Wśród wybranych krajów co najmniej dwa powinny reprezentować globalne Południe. Przygotuj obrazek przedstawiający żarówkę, w pięciu różnych rozmiarach. Żarówka symbolizuje roczne zużycie energii w danym kraju. Równocześnie możesz przygotować grafikę, która będzie symbolizowała populację tego kraju. Analogicznie, rozmiar tego symbolu powinien reprezentować liczbę mieszkańców. Zadaniem odwiedzających będzie dopasowanie żarówki oraz symbolu dla populacji do krajów, które reprezentują, według wielkości.

Możesz zrobić to samo w odniesieniu do emisji gazów cieplarnianych, emisji CO₂ i produkcji elektryczności pochodzącej ze źródeł odnawialnych itd.

Przykładowy wybór (wg kolejności rocznego zużycia energii): Chiny, USA, Polska, Finlandia, Kambodża

Potrzebne będą: Lista krajów wg różnych wskaźników (poniżej linki), ikonki przedstawiające dany wskaźnik w pięciu różnych rozmiarach (np. żarówka), mapki świata

Tutaj możesz znaleźć listę krajów uszeregowaną według zużycia energii:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_electricity_consumption

Lista krajów uszeregowanych według emisji CO₂:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_carbon_dioxide_emissions

Lista krajów uszeregowanych według emisji gazów cieplarnianych:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_greenhouse_gas_emissions

Lista krajów uszeregowanych według produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_renewable_electricity_production

Stacja 7: Wirtualna Woda

Podobnie jak do "Żarówki na Mapie", możesz przygotować stanowisko z Wirtualną Wodą.

Termin „wirtualna woda” odnosi się do wody zużytej do produkcji jakiegoś dobra lub usługi, z której najczęściej nie zdajemy sobie sprawy. Więcej informacji na jej temat znajdziesz tu: <http://environment.nationalgeographic.com/environment/freshwater/embedded-water/>.

Wytnij z niebieskiego papieru pięć lub więcej kropli wody o różnych rozmiarach - symbolizują one ilość wody zużytej do wytworzenia danego produktu. Wydrukuj lub wytnij z czasopism obrazki/ zdjęcia przedstawiające pięć lub więcej produktów, najlepiej z listy produktów przedstawionych w poniższym linku – podana jest tam ilość wody: <http://www.waterfootprint.org/?page=files/productgallery>.

Zadaniem osób odwiedzających stację jest dopasowanie rozmiaru kropli wody do zdjęcia danego produktu, co wyrażać będzie ilość wody zużytej do jego wytworzenia. Pomaga w tym opiekun/ka stacji. Młodzież może być zaskoczona, że do wyprodukowania tak lubianego przez nich hamburgera potrzebne jest 2400 l wody.

Potrzebne będą: zdjęcia produktów, krople z niebieskiego papieru w kilku rozmiarach.

Stacja 8: Bitwa z CO₂

Gra Bitwa z CO₂ jest analogiczna do gry w statki, ale zamiast walczyć ze statkami, walczymy z CO₂, gazami cieplarnianymi (GC), paliwami kopalnymi, elektrowniami atomowymi, itd. Najpierw przygotuj quiz dotyczący zmian klimatycznych lub energii. Następnie stwórz siatkę i rozmieść na niej pola symbolizujące zużycie CO₂, GC, elektrownię atomową – osoba prowadząca nie pokazuje jej osobom biorącym udział w grze. Przygotuj również dużą siatkę na flipczarcie lub arkuszu papieru pakowego, na której nie widać celów – na niej zaznaczane będą trafienia uczniów i uczennic oraz innych osób, które odwiedzą Twoją stację.

Następnie opiekun/ka stacji zadaje odwiedzającym pytania. Osoby, które poprawnie odpowiedzą na pytanie, mogą próbować trafić np. w elektrownię – w tym celu podaje współrzędne (np. 10B). Jeśli strzał jest trafiony, drużyna w grywa nagrodę, dostaje plus lub

Jeśli nie znasz gry w statki, tutaj znajdziesz jej opis: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Okr%C4%99ty>.

Potrzebne będą: arkusz papieru pakowego z narysowaną siatką, marker, pytania quizu, informacja o źródłach energii do rozdawania odwiedzającym.

Stacja 9: Wiadra Pełne Wody

Zadanie czekające na odwiedzających tę stację pozwoli im doświadczyć ciężar wody, którą mieszkańcy globalnego Południa często muszą nosić z odległych studni.

Przygotuj dwa wiadra lub baniaki wypełnione wodą. Zadaniem grupy odwiedzającej stację jest w jak najszybszym czasie przenieść wiadra z punktu A do punktu B, nie uroniwszy ani kropli. Może być to rozgrywka na czas. W krajach Południa wodę zazwyczaj noszą dzieci, a z tej grupy – głównie dziewczynki. Ta informacja może się przydać, gdy młodzież będzie narzekać, że dla nich wiadra są za ciężkie...

Potrzebne będą: wiadra/ baniaki z wodą, określenia punktu A i punktu B, stoper.

Audyt Energetyczny w Twojej Szkole

Wprowadzenie

Uczniowie i uczennice przeprowadzają w szkole audyt energetyczny, w celu zrozumienia, co oznacza pojęcie „zrównoważony rozwój”, w jaki sposób wiąże się ze zmianami klimatycznymi i jakie oddziaływanie mają poruszane w tej akcji kwestie dla ludzi żyjących w krajach globalnego Południa. Po przeprowadzeniu audytu energetycznego, uczniowie i uczennice otrzymują informacje na temat związku zmian klimatycznych ze zrównoważonym rozwojem wpływającym na globalne Południe. Akcja ta jest podzielona na dwa etapy: I etap: audyt, II etap: powiązanie wyników audytu z sytuacją w krajach Południa.

Przygotowania

Po pierwsze: Ustal z dyrekcją szkoły możliwość dostępu do wszystkich pomieszczeń w budynku. Zaproponuj również, że uczniowie i uczennice przedstawią rezultaty swoich badań oraz rozwiązania, które można wprowadzić, aby uczynić szkołę bardziej ekologiczną.

Po drugie: Stwórz plan zapoznania uczniów i uczennic z tematem, w jaki sposób zmiany klimatyczne wpływają na najbiedniejsze kraje świata. A może młodzież już to wie? Wtedy mniej przygotowań przed Wami! Jeśli jednak uznasz, że przyda się powtórka, znajdziesz mnóstwo informacji na ten temat w Internecie, z takich wiarygodnych źródeł jak Organizacja Narodów Zjednoczonych albo Oxfam i wielu innych. Możesz również wykorzystać klip Oxfam pt. “Face the Music”.

Po trzecie: Do realizacji tej akcji przydatne będzie zaangażowanie grupy zmotywowanych uczniów i uczennic (to może być zarówno klasa jak i cała szkoła). Uczniów i uczennic podziel na grupy według instrukcji poniżej. Młodzież samodzielnie ustali, skąd pozyska interesujące ich informacje – czy będzie to wywiad z dozorcą (dozorcami) szkolnymi odnośnie używania grzejnika w klasach; inna grupa może sprawdzać, czy nieużywane sprzęty elektroniczne typu komputery i monitory są odcięte od zasilania.

Po czwarte: Przygotuj młodzież do tego, że ich zdaniem będzie napisanie raportu, który trafi do dyrekcji szkoły oraz do PAH.

Po piąte: Zastanówcie się, czy chcecie zaprosić do udziału w audycie firmę lub organizację, która zajmuje się tym zawodowo – współpraca z fachowcami może przynieść młodzieży dużo satysfakcji!

Po szóste: Zadbaj o możliwość przekazania społeczności szkolnej wyników audytu, wykorzystując do tego celu apel szkolny, akademię lub specjalnie zaaranżowane spotkanie. Poinformuj media ekologiczne o wynikach audytu.

Po siódme: Zadbajcie o promocję wydarzenia!

Potrzebne/przydatne materiały

- Klip „Face the music”(<http://www.youtube.com/watch?v=ghfirMLNfNA>)
- Materiały informacyjne dotyczące zmian klimatycznych w Polsce, jak również na temat ludzi żyjących w krajach globalnego Południa. Możesz wykorzystać w tym celu publikację „Dla klimatu przeciw ubóstwu”: <http://dlaklimatu.pl/Publikacja-Dla-klimatu-przeciw,265>
- Aparat fotograficzny do dokumentacji
- Witryny internetowe, aby przygotować wprowadzenie dotyczącą zmian klimatycznych i ich wpływu na ludzi w większości świata. Proponowane przez nas strony i filmiki:
 - <http://www.oecd.org/dataoecd/60/27/2502872.pdf>
 - <http://unfccc.int/resource/docs/publications/impacts.pdf>
 - <http://www.care.org/newsroom/articles/2010/05/CARE-climate-change-study-poverty-20100528.asp>
 - http://www.worldhunger.org/env_hunger.htm
 - <http://www.ens-newswire.com/ens/apr2007/2007-04-06-01.asp>
 - <http://news.bbc.co.uk/2/hi/6532323.stm>
 - <http://www.unpei.org/PDF/resourceefficiency/KM-resource-DFID-impact-climatechange-vulnerability.pdf>
 - <http://www.dw-world.de/dw/article/0,,4694648,00.html>
 - <http://www.youtube.com/watch?v=8aeex529RpE>
 - <http://www.youtube.com/watch?v=rML6IREHBjI>

Realizacja zadania

KROK 1: Audyt

Podziel uczniów i uczennice na grupy, które zajmą się odpowiednimi sektorami audytu. Młodzież działająca w różnych grupach przygotowuje później wspólny raport z działań, w którym identyfikuje problemy, wykazuje, w jaki sposób dane problemy wpływają na zmiany klimatyczne oraz proponuje rozwiązania, dzieląc je na dwie kategorie: rozwiązania nie wymagające kosztów oraz rozwiązania, które będą wymagały finansowania, wskazując również potencjalne źródła finansowania. Raport taki w formie drukowanej przekazywany jest dyrekcji szkoły, a jego elektroniczna forma zostaje przekazana Polskiej Akcji Humanitarnej.

KROK 1 można rozłożyć na więcej niż jeden dzień! Zachęć uczniów i uczennice, by podczas badania byli jak najbardziej dociekliwi.

Grupa 1: Grzejniki

Zadania grupy:

- Sprawdza czy klasy są przegrzane lub niedogrzone, które klasy są ogrzewane a nie używane dostatecznie często przez uczniów, lub czy przed kaloryferami znajdują się jakieś przeszkody (ławki, szafki), które przeszkadzają w odpowiedniej cyrkulacji powietrza.
- Eksploruje szkołę, aby odkryć miejsca, którymi ucieka ciepło. Uczniowie i uczennice będą wyszukiwać „najśłabsze ogniwa” izolacji budynku, takie jak np. nieuszczelnione okna.
- Sugeruje rozwiązania sytuacji, które zidentyfikowała jako problematyczne, na przykład: jedna uczennica/ jeden uczeń w każdej klasie zostaje mianowany „Superwizorem ds. Ciepła”, którego zadaniem będzie sprawdzanie, czy grzejniki są wyłączone, gdy w klasie nie ma uczniów.
- Młodzież prezentuje wyniki badania oraz pomysły na poprawienie sytuacji w kreatywny sposób, na przykład poprzez scenki.

Grupa 2: Dobre Żarówki

Zadania grupy:

- Działa na rzecz oszczędzanie energii, poprzez sprawdzanie, czy żarówki/ świetlówki w klasie są wyłączone pod nieobecność uczniów i uczennic.
- Sprawdza, czy oświetlenie zostało rozmieszczone w klasach w sposób efektywny.
- Działa na rzecz instalacji centralnych wyłączników dla urządzeń takich jak komputery w klasach, jeśli nie są jeszcze założone.
- Promuje instalowanie wydajnego oświetlenia i urządzeń energooszczędnych poprzez opracowanie prezentacji dotyczącej kosztów i korzyści z oszczędzania energii.
- Młodzież prezentuje wyniki badania oraz pomysły na poprawienie sytuacji w kreatywny sposób, na przykład projektując plakaty lub ulotki, do produkcji których zostanie wykorzystany papier z odzysku, które następnie zostaną przekazane administracji szkoły oraz społeczności szkolnej. Kopie ulotek i plakatów w formie elektronicznej zostaną również przekazane Polskiej Akcji Humanitarnej.

Grupa 3: Krople

Zadania grupy:

- Sprawdza, skąd dostarczana jest woda wykorzystywana w szkole i w jaki sposób zarządza się wodą w szkole.
- Sprawdza, czy krany i spłuczki są szczelne; jeśli nie są szczelne, korzystając z danych z Internetu oblicza ile wody w ciągu dnia marnuje się poprzez nieszczelności.
- Sprawdza, czy szkoła dysponuje środkami służącymi do efektywnego wykorzystania zasobów wody.
- Młodzież prezentuje wyniki badania oraz pomysły na poprawienie sytuacji w kreatywny sposób, na przykład przygotowując wystawę informującą społeczność szkolną o sposobach oszczędzania wody. Zdjęcia wystawy w formie elektronicznej zostaną przekazane Polskiej Akcji Humanitarnej.

Grupa 4: Zasada 3R – Reduce, Reuse, Recycle (Redukcja, Recycling, Użycie ponownie)

Zadania grupy:

- Jaka firma zajmuje się wywożeniem sortowane odpady? Może warto zaprosić do audytu przedstawiciela tej firmy?
- Sprawdź, czy szkoła odpowiednio zarządza odpadami: czy szkoła promuje odzysk surowców?
- Czy pojemniki do sortowania znajdują się w dostępnych dla wszystkich miejscach? Dlaczego nadal śmieci trafiają do wspólnych koszy?
- Młodzież prezentuje wyniki badania oraz pomysły na poprawienie sytuacji w kreatywny sposób, na przykład przygotowując pokaz mody recyklingowej (inspiracje można znaleźć tu:
<http://www.iwoman.pl/naluzie/inews/trashion:moda:z:recyklingu.163.0.585379.html>)
lub warsztaty rękodzieła z surowców wtórnych
(<http://ulicaekologiczna.pl/design/wyplatanie-z-makulatury-sztuka-zabawa-w-design-czy-recykling-makulatury/>) .

Inne tematy, którymi mogą zająć się kolejne grupy, to:

- Resztki w szkolnej kuchni
- Transport szkolny
- Oszczędzanie papieru

KROK 2: Powiązanie kwestii energetycznej w szkole ze sprawami globalnego Południa

Druga faza działań, która może mieć miejsce innego dnia niż pierwsza, ma na celu, aby uczniowie stali się świadomi związków między ich własnym życiem, a życiem ludzi w krajach globalnego Południa. Różne publikacje mówią o wpływie zmian klimatycznych na sytuację mieszkańców większości świata – warto, by młodzież zdawała sobie z tego sprawę. Klimat zmienia się niezależnie od granic, a najbardziej wpływa na tych, którzy nie dysponują skutecznymi środkami, aby sami siebie chronić w adekwatny sposób przed powodzią, klęską suszy i innymi zmianami klimatycznymi spowodowanymi przez niedbalstwo i zanieczyszczenie środowiska na świecie.

Po zebraniu informacji w grupach i późniejszych działaniach uczniów poproś uczniów, aby przedyskutowali możliwe rozwiązania w celu uczynienia swojej szkoły bardziej przyjaznej środowisku.

Zadaj im następujące pytania:

- Co odkryliście?
- Jakie proponujecie rozwiązania?
- Komu możecie zaproponować wprowadzenie zmian w życie?
- Jak wprowadzenie zmian wpłynie na ludzi żyjących na Południu?

Jeśli chodzi o ostatnie pytanie, możesz otrzymać wiele interesujących odpowiedzi od uczniów. W celu pobudzenia ich myślenia na temat związków między biednymi i bogatymi krajami, możesz przedstawić im informacje na ten temat, które można znaleźć na stronach wielu instytucji (takich jak ONZ), jak również na stronach organizacji non-profit.

Dobrym pomysłem jest dyskusja po projekcji krótkiego filmu na dany temat, takiego jak "Face the Music". Film jest krótki, można go wykorzystać jako klamrę spinającą akcję: tak więc można poprosić uczniów o interpretację tego, co właśnie obejrzeli, co pomoże im jeszcze lepiej uświadomić sobie wspomniane związki.

Serdeczne podziękowania za pomysł akcji należą się Břetislavovi Svozil, nauczycielowi ze Szkoły Podstawowej w Deblinie (Czechy). Břetislav bierze udział w projekcie „Szkoła Globalna działa lokalnie!”.

Tydzień akcji lokalnych - AKCJA IV

Korki a energia

Wprowadzenie

Jeżdżenie samochodem kosztuje bardzo wiele energii i jest jedną z głównych przyczyn zmian klimatycznych. Podczas tej akcji młodzież będzie w stanie pokazać odbiorcom (czyli publiczności) ile dokładnie CO₂ jest emitowane przez różne środki transportu. Celem akcji jest wzbudzenie świadomości tak, by ludzie mogli przemyśleć swoje nawyki i obniżyć swoją emisję CO₂, przez co przyczynią się do przeciwdziałania zmianom klimatycznym i poprawę sytuacji mieszkańców krajów Południa.

Przygotowania

Po pierwsze: Upewnij się, że wszyscy uczniowie i uczennice wiedzą, jaki jest związek między źródłami energii i emisją CO₂ a sytuacją mieszkańców Południa. W celu krótkiego podsumowania możesz im zaprezentować krótki klip pt. „Face the music”.

Po drugie: Zorientuj się, czy w Twojej okolicy działa jakieś stowarzyszenie rowerowe – może będą zainteresowani partnerstwem przy okazji akcji?

Po trzecie: Zadbajcie o promocję wydarzenia!

Potrzebne/przydatne materiały

- Dane dotyczące poziomu emisji CO₂ przez różne środki transportu: <http://ureco2.com/article.php?id=75&cid=0&sid=11>
- Film „Home”, który pomaga zdać sobie sprawę, jak wielki wpływ mają zmiany klimatyczne na Ziemię: <http://www.youtube.com/watch?v=IbDmOt-vIL8>
- Klip „Face the music”: <http://www.youtube.com/watch?v=qhfirMLNfNA>
- Flipchart lub papier pakowy, marker
- Aparat fotograficzny do dokumentowania akcji

Realizacja zadania

Po zakończeniu pracy nad kwestiami dotyczącymi zmian klimatycznych i energii, zbieście grupę do wspólnej pracy: zróbcie burzę mózgów na temat tego, które urządzenia zużywają najwięcej energii i jak uczniowie chcieliby o tym poinformować ludzi. Proponujemy konkretną formę burzy mózgów, która nazywa się **brainwriting** (zapisywanie pomysłów na papierze, opis poniżej).

Efektem burzy mózgów będą różne tematy (np. podróż do szkoły/pracy, jeżdżenie jednym samochodem itp.) a nawet pomysły na działania (np. dla jeżdżenia jednym samochodem: porównanie miejsca i energii zużywanej przez jeden samochód dla czterech osób oraz miejsca i energii zużywanych przez cztery samochody, każdy dla jednej osoby). Osoby najbardziej utożsamiające się z danym pomysłem tworzą grupę akcyjną – może ich być kilka.

Uczniowie i uczennice pracują przez tydzień nad sposobem przekazania wybranych przez nich tematów publiczności; zastanawiają się także, kto będzie ich publicznością. Zanim zdecydują się na metodę pokazania zależności, dyskutują ją w klasie – może rówieśnicy będą mieli pomysły, w jaki sposób „wyostrzyć” prezentację?

Szczególnym wyzwaniem tej akcji jest skupienie się na energii i zmianach klimatu, nie zapominając przy tym o podkreślaniu, jaki efekt ma zużycie energii na Północny na zmiany klimatyczne, a więc na ludzi Południa (którzy zużywają o wiele mniej energii niż my, ale są znacznie bardziej narażeni na skutki katastrof związanych ze zmianami klimatycznymi!)

Przykład akcji:

Grupa czterech uczniów i uczennic decyduje o tym, żeby pracować nad kwestią zmian klimatu i ruchu drogowego, porównują więc, jak daleko można zajechać różnymi środkami transportu (rower, samochód, pociąg, samolot itd.) emitując 1 kg CO₂ (tę informację można znaleźć tu: <http://ureco2.com/article.php?id=75&cid=0&sid=11>). Obrazują te odległości za pomocą sznura/ liny, przycinając ją w kawałki proporcjonalnej długości. Na przykład, jeśli SUV przejeżdża około 3 km emitując 1 kg CO₂, uczniowie odcinają 30 cm albo 3 m sznura. Pokażą to publiczności w trakcie akcji, na przykład na parkingu centrum handlowego. Mogą również wydrukować ulotki z tymi statystykami i rozdawać je publiczności mówiąc przy tym, że ilość zużywanej przez nich energii ma wpływ na życie ludzi w krajach Południa, zużywających jej dużo mniej niż my.

Wszystkie grupy realizują swoje działania w tym samym czasie, co pozwala klasie dotrzeć do wielu ludzi z informacją o różnych kwestiach związanych z energią i zmianami klimatu.

Metoda: *Brainwriting*

Połóżcie duży arkusz papieru na podłodze (np. sklejcie razem arkusze flipczarta lub wykorzystajcie arkusz papieru pakowego, tak aby otrzymać arkusz o wymiarach ok. 3 m x 3 m) i przygotujcie ok. 10 flamastrów na całą klasę. Na środku napiszcie główny temat (Energia i Zmiany Klimatu). Po czterech stronach umieście cztery tematy związane z

tematem głównym, ale bardziej szczegółowe. Np.: 1) Ruch drogowy, 2) Gospodarstwo domowe, 3) Jedzenie, 4) Inne tematy.

Potem uczniowie mają 10 minut na „dyskusję” na papierze bez rozmawiania. Mogą w ten sposób rozwinąć pomysły, zapisać argumenty, rozszerzyć lub zawęzić tematy. Uczniowie mogą też odpowiadać pisemnie na uwagi innych uczniów. To stworzy ogromną ilość tematów i pomysłów, które stanowią dobrą bazę do utworzenia zespołów według tematów oraz pomysłów, które rozwinęli sami uczniowie.

Za ten pomysł dziękujemy Matthiasowi Haberlowi, krajowemu koordynatorowi projektu “Szkoła Globalna działa lokalnie!” w Austrii, Südwind NÖ.

Życzymy Wam powodzenia w realizacji akcji!

W razie jakichkolwiek pytań lub wątpliwości, prosimy o kontakt na adres anna.okinczyc@pah.org.pl

Przykłady akcji powstały w ramach projektu

